# Raadsvoorstel

| | |
|---|---|
| **Onderwerp** | Wensen en bedenkingen voorgenomen invulling van de opgave voor asielopvang Zoetermeer |
| **Zaakid** | 2024-071208 |
| **Auteur** | L. Remie<br>+31793469091<br>L.C.Remie@zoetermeer.nl |
| **Gemeentesecretaris** | Huykman, B.J.D. |
| **Afdelingshoofd** | Hart K. 't (Kim) |
| **Portefeuillehouder** | Wethouder Ter Laak |
| **Medeverantwoordelijke(n)** | Burgemeester Bezuijen<br>Wethouder Weerwag |

| | |
|---|---|
| **Uiterste behandeldatum (+ reden)** | De raadsvergadering van 16 september 2024.<br>(Het college moet na de kennisgeving van de raad nog een besluit nemen en tot 1 oktober a.s. is verwerking van het besluit van het college in de het Regionale opvangplan Haaglanden van de Regionale Regietafel (RRT) Haaglanden nog mogelijk.) |
| **Programma(s)** | Programma 7 Inrichting van de stad |
| **Eerdere besluitvorming** | Raadsmemo Stand van zaken Opvang- en Huisvestingsopgaven eerste kwartaal 2024 d.d. 5 maart 2024<br>Raadsvoorstel Wensen en bedenkingen verzoek verlenging PI d.d. 17 oktober 2022<br>Raadsvoorstel Wensen en bedenkingen noodopvang statushouders d.d. 25 oktober 2021<br>Raadsmemo De opvang-opgaven d.d. 19 september 2022 |
| **Samenvatting** | De 'Wet gemeentelijke taak mogelijk maken asielopvangvoorzieningen' (kortweg de Spreidingswet) is per 1 februari 2024 van kracht. Het wetsvoorstel geeft gemeenten de wettelijke taak om asielopvangvoorzieningen te bieden.<br>Zoetermeer heeft, binnen de provinciale opgave van 19.776 opvangplekken, een indicatieve opgave van 703 opvangplekken waarvan 60 voor alleenstaande minderjarige vreemdelingen (amv).<br>Afstemming met de gemeenten in Zuid-Holland over de invulling van de provinciale opgave vindt plaats via de Provinciale Regietafel (PRT) en Regionale Regietafels (RRT).<br>Het college zal - na consultering van de raad - een besluit nemen over de invulling van de opgave voor asielopvang in Zoetermeer en dit inbrengen in de RRT Haaglanden.<br><br>Op basis van de bevindingen van het COA over de (verlengings- en uitbreidings)mogelijkheden van de huidige noodopvang in de voormalige penitentiaire inrichting (PI) (zie bijlage) heeft het college de volgende insteek voor de invulling van de opgave voor asielopvang in Zoetermeer:<br>• De voormalige penitentiaire inrichting (PI) beschikbaar te stellen voor maximaal 703 plekken aan het COA voor vijf jaar.<br><br>Het college heeft de bevoegdheid om de invulling van de opgave van de asielopvang te besluiten. Echter, het bieden van verlengde en extra asielopvang en de effectuering ervan heeft ingrijpende gevolgen |

| | |
|---|---|
| | voor de gehele gemeente. Daarom wil het college de gemeenteraad betrekken en het uiteindelijke besluit opstellen nadat de gemeenteraad in de gelegenheid is gesteld wensen en bedenkingen hierover kenbaar te maken (conform artikel 169, lid 4 van de Gemeentewet).<br><br>Met het voorliggende raadsvoorstel wordt de gemeenteraad in de gelegenheid gesteld om wensen en bedenkingen te uiten ten aanzien van de insteek van het college. |
| **Bijlage** | 1. Brief COA, Mogelijkheden verlenging PI Zoetermeer, d.d. 8 mei 2024 |

# Raadsbesluit

Raadsvoorstel Wensen en bedenkingen voorgenomen invulling van de opgave voor asielopvang Zoetermeer
2024-071208

De raad van de gemeente Zoetermeer;
Gelezen het voorstel van burgemeester en wethouders van 18 juni 2024

**besluit**

1. Geen wensen en bedenkingen te hebben tegen het voorgenomen besluit van de gemeente Zoetermeer om de voormalige Penitentiaire Inrichting (PI) beschikbaar te stellen voor maximaal 703 plekken aan het Centraal Orgaan opvang asielzoekers (COA) voor vijf jaar.
2. Toezegging 654 als afgedaan te beschouwen.

Over dit besluit geen referendum mogelijk te maken, omdat het slechts voor kennisgeving wordt aangeboden.

Aldus vastgesteld in de openbare vergadering van de raad op 16 september 2024

de griffier, de voorzitter,

drs. R. Blokland MCM drs. M.J. Bezuijen

# Toelichting

## Probleemstelling en kader

Inleiding
De ‘Wet gemeentelijke taak mogelijk maken asielopvangvoorzieningen’ (kortweg de Spreidingswet) is per 1 februari 2024 van kracht. Het wetsvoorstel geeft gemeenten, naast het Rijk, de wettelijke taak om asielopvangvoorzieningen te bieden.

Het college ziet het dilemma van enerzijds het Hoofdlijnenakkoord 2024 – 2028 van PVV, VVD, NSC en BBB waarin wordt voorgesteld om de Spreidingswet in te trekken. Aan de andere kant blijft het opvangprobleem bij het COA bestaan omdat er landelijk te weinig opvangplekken beschikbaar zijn.

Doordat COA-locaties in het land vol zijn (deels met statushouders), is doorstroom van asielzoekers vanuit het aanmeldcentrum in Ter Apel naar reguliere COA-opvang moeilijk en soms onmogelijk en dan moeten asielzoekers noodgedwongen langer in Ter Apel verblijven. De opvangcapaciteit in Ter Apel wordt al langere tijd overschreden en moet ontlast worden. Hiermee ontstaat een situatie die niet strookt met een humane opvang van mensen die al in Nederland zijn.

De bestuurders aan de Provinciale Regietafel en Regionale Regietafel hebben gesproken over het hoofdlijnenakkoord en zijn van mening dat de Spreidingswet nog van kracht is en dat de gemeenten aan de wettelijke taak en daaraan gestelde opgaven moeten voldoen. Ook de staatssecretaris van Justitie en Veiligheid heeft aangegeven dat het Rijk de Spreidingswet vooralsnog blijft hanteren.

Het college wil zijn verantwoordelijkheid nemen om de druk op de opvang te ontlasten door enerzijds tegemoet te komen aan de indicatieve opgave voor asielopvang zolang de Spreidingswet van kracht is en, anderzijds, door de statushouders gekoppeld aan Zoetermeer te huisvesten zodat zij geen asielopvangplekken bezet houden bij het COA.

*Opgave asielopvang*
Op 31 januari 2024 zijn de totale capaciteitsbehoefte van het COA, de provinciale opgaven en de indicatieve verdeling over gemeenten gepubliceerd. Provincies en gemeenten moeten samen in totaal 96.000 opvangplekken voor asielzoekers beschikbaar maken in Nederland voor medio 2025. De provinciale opgave voor Zuid-Holland bedraagt 19.776 opvangplekken. De indicatieve verdeling voor Zoetermeer bedraagt 703 opvangplekken waarvan 60 voor alleenstaande minderjarige vreemdelingen (amv). Afstemming met de gemeenten in Zuid-Holland over de invulling van de provinciale opgave vindt plaats via de Provinciale Regietafel (PRT) en Regionale Regietafels (RRT). Het college zal – na consultering van de raad - een besluit nemen over de invulling van de opgave voor asielopvang in Zoetermeer en zal dit resultaat inbrengen in de RRT Haaglanden.

*De voorgenomen invulling van de opgave asielopvang in Zoetermeer*
Momenteel heeft Zoetermeer 630 opvangplekken in de voormalige Penitentiaire Inrichting (PI) aan de Rokkeveenseweg. De bestuursovereenkomst voor deze plekken loopt tot 9 februari 2025. Ten opzichte van de huidige opvangcapaciteit zou Zoetermeer nog 73 extra plekken beschikbaar moeten stellen; 13 reguliere opvangplekken en 60 amv-plekken om aan de indicatieve opgave van de Spreidingswet te voldoen.

Omdat als eerste optie daarvoor het voortzetten en zo mogelijk uitbreiden van de huidige opvanglocatie (PI) voor de hand ligt, zijn recent met het COA gesprekken gevoerd om te kijken

of dit mogelijk is. Het COA heeft aangegeven dat met een verbouwing van de PI maximaal 710 opvangplekken mogelijk zijn. Maar ook dat de PI niet geschikt is voor de opvang van amv. Het memo met de bevindingen van het COA is als bijlage bijgevoegd.

Op basis van de bevindingen van het COA over de (verlengings- en uitbreidings)mogelijkheden in de PI heeft het college de volgende insteek voor de invulling van de opgave voor asielopvang in Zoetermeer:

- De voormalige Penitentiaire Inrichting (PI) beschikbaar te stellen voor maximaal 703 plekken aan het COA voor vijf jaar.

Er is ruimte om 703 personen op te vangen in de voormalige PI. Daarmee voldoet de gemeente aan de opgave op grond van de Spreidingswet. Het COA vindt het echter onwenselijk om minderjarigen op te vangen in de PI. Dat betekent dat Zoetermeer in gesprek moet met andere gemeente in de regio om daar afspraken over te maken.

*Gelegenheid raad voor wensen en bedenkingen bij de voorgenomen invulling*
Conform artikel 169, lid 4 van de Gemeentewet moet de gemeenteraad in de gelegenheid worden gesteld om wensen en bedenkingen te uiten wanneer het college een overeenkomst wil sluiten die ingrijpende gevolgen kan hebben op de gehele gemeente.

Het college heeft de bevoegdheid om over de invulling van de opgave van de asielopvang te besluiten. Echter, het realiseren van (extra) asielopvang is een politiek gevoelig onderwerp. Daarom wil het college de gemeenteraad betrekken en over de invulling pas besluiten nadat de gemeenteraad in de gelegenheid is gesteld wensen en bedenkingen over het voorgenomen besluit mee te geven (conform artikel 169, lid 4 van de Gemeentewet).

Met het voorliggende raadsvoorstel wordt de gemeenteraad in de gelegenheid gesteld om wensen en bedenkingen te uiten ten aanzien van de asielopvang in Zoetermeer. Eventuele wensen en bedenkingen van de gemeenteraad worden door het college meegenomen in het uiteindelijke besluit. De gemeenteraad kan besluiten geen wensen en bedenkingen uit te brengen en het raadsvoorstel aan te nemen of het raadsvoorstel te amenderen met geformuleerde wensen en bedenkingen.

Beoogd effect
De insteek van het college draagt bij aan de invulling van de opgave van Zoetermeer en daarmee aan de benodigde opvangplekken voor het COA voor asielzoekers en statushouders.

**Voorstel/keuzemogelijkheden/risico's**

1. Geen wensen en bedenkingen te hebben tegen het voorgenomen besluit van de gemeente Zoetermeer om de voormalige Penitentiaire Inrichting (PI) beschikbaar te stellen voor maximaal 703 plekken aan het Centraal Orgaan opvang asielzoekers (COA) voor vijf jaar.
2. Toezegging 654 als afgedaan te beschouwen.

Argumenten
*1.1 De gemeente Zoetermeer neemt hiermee verantwoordelijkheid bij de uitvoering van de Spreidingswet door de huidige afspraken met geringe aanpassingen voort te zetten.*
Het college ziet het dilemma van enerzijds het Hoofdlijnenakkoord 2024 – 2028 van PVV, VVD, NSC en BBB waarin wordt voorgesteld om de Spreidingswet in te trekken. Aan de andere kant blijft het opvangprobleem bij het COA bestaan, waarbij situaties ontstaan die niet stroken met humane opvang, omdat er landelijk te weinig opvangplekken beschikbaar zijn.
Het college wil zijn verantwoordelijkheid nemen om de druk op de opvang te ontlasten door invulling te geven aan de indicatieve opgave voor asielopvang zolang de Spreidingswet van kracht is.

De huidige bestuursovereenkomst ziet toe op een opvang van 630 plekken, deze wil het college uitbreiden naar 703 plekken. 703 plekken is de totale taakstelling voor de gemeente Zoetermeer. Een mogelijke wetswijziging zal een lange periode vragen en daarom willen we een afspraak voor de komende 5 jaar.

*1.2 De evaluatie wijst uit dat de opvang op de huidige locatie weinig problemen geeft en dat er geen grote bezwaren uit de omgeving over zijn.*

De huidige locatie is de aangewezen plek voor de invulling van de opgave. De evaluatie wijst uit dat dat er weinig problemen zijn en dat de meeste omwonenden geen grote bezwaren hebben en dat de noodopvang niet voor veel overlast heeft gezorgd onder omwonenden.
Uit de evaluatie bleek dat de samenwerking met het Centraal Orgaan opvang Asielzoekers (COA) goed is verlopen en dat de meeste afspraken zijn nagekomen. Uit de enquête die onder de omwonenden is genomen, kan worden geconcludeerd dat 35% (zeer) positief is over een noodopvang in de buurt en een gelijk percentage staat er neutraal tegenover. Iets meer dan een kwart is negatief.

*1.3 Toezegging 654 wordt hiermee afgedaan*

Met deze voorgenomen invulling voldoet Zoetermeer aan de totale opgave van 703 asielopvangplekken. Het college zet in op uitbreiding van huidige locatie voor de volledige opgave. Het is dan niet nodig om daarnaast nog een andere opvanglocatie, of een kleinschalige opvang locatie te zoeken, zoals voorgesteld in de vergadering van 8 april jl. over kleinschalige opvang. Voorgesteld wordt toezegging 654 hiermee als afgedaan te beschouwen.

Kanttekeningen

*1.1 De PI is volgens het COA minder tot slecht geschikt voor de opvang van amv*

Zoetermeer wil invulling geven aan de opgave om de PI voor het aantal van de indicatieve opgave van 703 plekken beschikbaar te stellen. Het COA vindt het onwenselijk om minderjarigen op te vangen in de PI. Dat betekent dat Zoetermeer in gesprek moet met andere gemeenten in de regio om over de opvang van amv afspraken te maken. Als er, via aanvullende afspraken, geen amv-plekken beschikbaar komen, dan is het risico dat we daarvoor een aanwijzing van het ministerie krijgen.

*1.2 In het landelijke Hoofdlijnenakkoord is opgenomen dat de Spreidingswet zal worden ingetrokken*

Dat proces zal naar verwachting enige tijd in beslag nemen. Het college zal de komende tijd de uitwerking van deze voorgenomen maatregelen en de ontwikkelingen op dit terrein volgen. Als de Spreidingswet wordt ingetrokken, dan zal het college zich bezinnen op de situatie die is ontstaan. Tot die tijd is de Spreidingswet van kracht.
De bestuurders aan de Provinciale Regietafel en Regionale Regietafel hebben ook gesproken over het hoofdlijnenakkoord en zijn van mening dat de Spreidingswet nog van kracht is en dat de gemeenten aan de opgaven moeten voldoen. Ook de staatssecretaris van Justitie en Veiligheid heeft aangegeven dat het Rijk de Spreidingswet vooralsnog blijft hanteren.

**Financiën**

De asielopvang heeft geen kosten voor de gemeente, alle kosten worden vergoed door het COA.

**Controleprotocol**

Niet van toepassing.

**Participatie en Communicatie**

Recent heeft een evaluatie van de huidige opvang plaatsgevonden waarbij ook in de ruime omgeving van de noodopvang via een enquête aan omwonenden naar de ervaringen met de huidige opvang is gevraagd. In het algemeen kon bij de evaluatie geconcludeerd worden dat de

samenwerking met het Centraal Orgaan opvang Asielzoekers (COA) goed is verlopen, dat de meeste afspraken nagekomen zijn en dat de noodopvang niet voor veel overlast heeft gezorgd onder omwonenden. De raad is via een raadsmemo geïnformeerd over de bevindingen.

**Duurzaamheid**
Niet van toepassing

**Toegankelijkheid en bruikbaarheid voor gehandicapten**
Niet van toepassing

**Rapportage en evaluatie**
Het college zal – na consultering van de raad - een besluit nemen over de invulling van de opgave voor asielopvang in Zoetermeer en zal dit inbrengen in de RRT Haaglanden ten behoeve van het Regionale opvangplan Haaglanden. Het college zal de raad informeren via een raadsmemo over de invulling van de opgave van Zoetermeer, het Regionale opvangplan Haaglanden en over het verdeelbesluit van de minister.